

Вилківська дитяча бібліотека №2 м.Вилкове

Візитна картка бібліотеки (Масова робота в бібліотеці: традиції та нововведення)

Підготувала завідувача Дитячою бібліотекою
м.Вилкове Іщенко Р.М.

методична консультація

Вилкове 2013р.

Від укладача:

Масова робота в дитячій бібліотеці м.Вилкове: традиції та нововведення містить деякі теоретичні засади щодо цієї сфери діяльності бібліотеки, в узагальнюючому вигляді подається методика організації та проведення традиційних та інноваційних форм масової роботи з посиланням на конкретні приклади з досвіду роботи бібліотеки. Мета – допомогти бібліотекарям оновити уявлення про основні методи і форми усної масової роботи з книгою.

(В роботі використані фотоматеріали Вилківської дитячої бібліотеки)

Масова робота: термінологічний екскурс

В сучасній професійній літературі зустрічається цілий ряд визначень масової роботи бібліотеки:

Сукупність методів, форм, прийомів усного, наочного, аудіовізуального і комп'ютерного просування літератури в системі бібліотечного обслуговування .

Масова робота - сукупність форм і методів, усної і наочної пропаганди творів друку та інших документів серед читачів .

Масова робота – система реалізації культурно – дозвіллевої діяльності бібліотеки, засобами бібліотечних заходів .

Масова робота має свою мету, завдання, теорію і методику. Методами масової роботи є бібліотечні заходи.

Зазвичай, масова робота орієнтована на інтереси основних категорій читачів нашої бібліотеки.

В останній час наша масова робота зазнала певних змін , вона стала менш заполітизована, в основному - освітня, інформаційна, дозвіллева.

Крім традиційних методів, з'явилися нові, невідомі раніше або відомі, але модернізовані, завдяки яким у читачів формується стійка звичка до читання і користування нашою бібліотекою, сприймання її, як життєво необхідної для навчання, дозвілля і розвитку.

Завдання: захопити читанням

Захопити дитину читанням – завдання не просте. Масова робота – один з шляхів Вилківської дитячої бібліотеки досягнення цієї мети.

Новітні дослідження доводять: читання книжок сьогодні не є дуже популярним заняттям. Часто воно не належить і до родинних традицій. Відновлення інтересу до читання є нагальною необхідністю.

Одним з методів заохочення є голосне читання. Відоме ще з часів тотальної неграмотності населення, у 80-90-х роках ХХ ст. під впливом бібліотек голосні читання переживають свого роду ренесанс. Сьогодні це одна з найпопулярніших форм роботи нашої бібліотеки з дошкільниками, організації змістовного дозвілля, відродження традицій сімейного читання.

Використовуючи аудіовізуальні матеріали, можна організувати прослуховування літературного твору у виконанні кращих професійних читців, акторів., або запросити вчителів, поетів м.Вилкове до бібліотеки для виступу перед «слухаючою» аудиторією читачів.

В РАМКАХ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРОЕКТУ «УКРАЇНА ЧИТАЄ ДІТЯМ», під час якого видатні люди раз в місяць в нашій бібліотеці читають вголос книги, щоб знову зробити популярним читання.

Бібліотекарі відбирають книжки для читання вголос, підбирають гостей, які говорять з дітьми на різні теми – про правила поведінки, про народні традиції, свята..., а потім обов'язково вголос читають свої улюблені книжки.

До традиційних методів нашої бібліотеки роботи з книгою, відноситься бібліографічний огляд літератури. Найбільш популярні – бібліографічні огляди нових надходжень. Більш складними є тематичні, жанрові бібліографічні огляди. Жанрові бібліографічні огляди викликають інтерес у читачів. Такі огляди присвячені певному жанру літератури і можуть бути організовані як цикл заходів:

Правдива країна Фантазія (фантастика) З багатьма невідомими (детектив)

Чарівна країна казок (казки)

Мій чудовий Ріднокрай (література краєзнавчої тематики)

Віхи історії (історична тематика) тощо.

Технологія проведення бібліографічного огляду загальновідома: вступ (тематика, читацька адреса, період, за який відібрана література), характеристика книг, що увійшли в огляд і резюме бібліотекаря, в якому він ділиться власною думкою, щодо представлених документів, дає змогу нашим читачам розвинути свій інтерес до теми, відсилаючи їх до періодичних видань, розділів систематичного каталогу, адресам Інтернет – ресурсів та ін.

Спонукати дітей до зацікавлення читанням може бібліотечне ревю. Тлумачний словник дає пояснення: «ревю - [франц. revue- огляд] – вид театральнo-естрадної вистави, яка складається з окремих сцен і номерів, що об'єднані спільною темою. Чудову нагоду розважитися і відпочити з книжкою отримають читачі під час проведення «Казкового ревю» для учнів 1-3 класів наш ляльковий театр «Буратино».

Хорошою рекламою читання та книг є така форма як бенефіс читача. В перекладі з французької «бенефіс - означає користь», а ще – «театральна вистава на честь одного актора». В бібліотечній практиці бенефіс читача – це захід на честь одного читача – лідера читання. Адже найкраща реклама читання

– це самі читачі. Захід може відбуватися у вигляді інтерв'ю, під час якого бібліотекар задає питання лідеру читання про школу, навчання, хобі, улюблені книжки. Слухачі також задають питання. Другий варіант – лідер читання самостійно розповідає про себе і свої читацькі уподобання іншим читачам.

Що читаємо? Поговоримо про це?

Залишаються популярними в бібліотеці традиційні дискусійні методи масової роботи: обговорення, конференції, диспути, літературні вечори.

Оформляється виставка однієї книги, повідомляється дата проведення та пропонується при читанні книги подумати над орієнтовними питаннями.

Бібліотекар веде розмову з читачами про книгу. Якщо є необхідність, в кінці заходу бібліотекар корегує невірні вислови читачів, дає колективну оцінку книзі. Обговорення книг практикуються в літературних вітальнях, клубах за інтересами (клуб «Дунай»). Обговорення книги практикується як самостійний захід або проводиться після голосних читок, на читацьких конференціях, диспутах. Найбільш складна форма обговорення – читацька конференція.

В наші дні до методу читацької конференції «приєдналися» обговорення на сторінках Інтернет – видань, у форумах і блогах. Це цікава перспектива для бібліотек, в яких є Інтернет.

Після перегляду кінофільмів діти питають в бібліотеках книгу, по якій був знятий фільм. Щоб задовільнити читацький інтерес до книг, за якими зроблено екранізацію, можна організувати виставку однієї книги, або виставку книг автора, за творами якого знято фільм. І провести в бібліотеці читацько- глядацьку конференцію, під час якої обговорюється не лише проблематика літературного твору, а й переваги (або недоліки) екранізованого або театралізованого втілення. Диспут – як метод популяризації літератури передбачає зіткнення різних, протилежних точок зору на одну тему або проблему, що піднімається в художньому творі. Мета диспуту – пошук найбільш вірної оцінки висвітлених в книзі ідей, думок. Читачі під час участі в диспуті вчаться не лише вміло висловлювати свої думки, погляди, але й аргументовано їх захищати.

Класика жанру

До класичних, перевірених часом форм масової роботи з читачами можна віднести розповсюджені в бібліотеках літературні вечори та усні журнали.

Літературні вечори – одна з найбільш розповсюджених форм масової роботи в бібліотеці. Найчастіше вона проходить у формі літературно – музичного вечора, з використанням музики. Привабливість літературного вечора – в його мобільності. Його можна присвятити будь – якій темі, знаменній даті, творчості окремого автора, ювілеям. Успіх цього заходу повністю залежить від самих бібліотекарів, їх естетичних смаків, вміння точно визначити читацьку адресу заходу. В основі літературного вечора завжди лежить літературний сценарій, в якому читач має почути невідомі йому факти на заявлену тему.

В бібліотечній практиці з'явився ще один метод – презентація прочитаних книг. «Почитай, не пожалкуєш!» - таку назву може носити подібна презентація. Презентацію прочитаних книг можна практикувати до Всесвітнього Дня книги (23 квітня). Цей метод є досить ефективним, адже це можливість продемонструвати учням, що читання пов'язане не тільки зі школою, навчанням, але й може приносити радість. Однією з умов проведення цього заходу є завдання не лише прочитати і цікаво розповісти про книгу, але й знайти літературознавчі матеріали, рецензії на цю книгу та відомості про автора.

Бібліотечна гра, як творчість

Ефективними технологіями масової роботи є ігрові форми: літературний аукціон, калейдоскоп, подорож, лото, лабіринт, вікторина, турнір тощо.

Літературні ігри активізують читання, стимулюють їх звернення до художньої, науково-пізнавальної, довідкової літератури, розвивають логічне мислення.

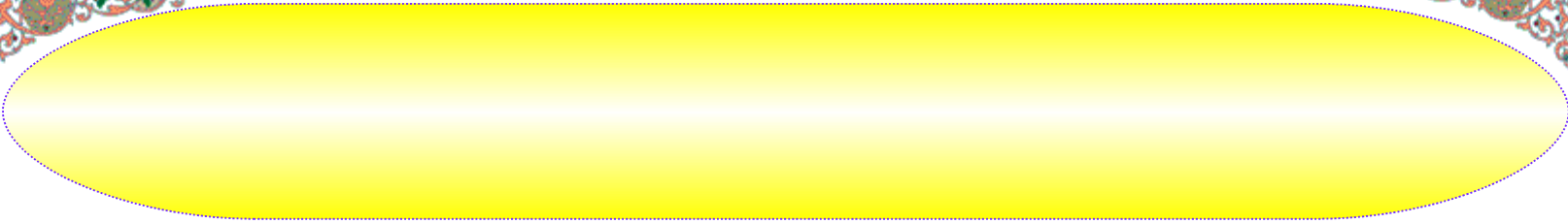
Для найменших читачів в нашій бібліотеці ще може бути гра «Знавці казок». Читачам пропонується пригадати, наприклад, казки, в яких літературний герой, ім'я, якого починається з певної літери («К» - «Колобок», «Кіт у чоботях»,

«Котигорошко»). Або назвати казку за поясненням. Наприклад, одним із завдань може бути таке: цей будинок ніхто не будував, жити в ньому мали право лише 5 братів, але в скрутну хвилину вмістилося майже все лісове царство. (Рукавичка).

Яскравою подією, яка запам'ятається читачам, може стати літературний аукціон. Згідно термінологічного словника «аукціон - це публічний продаж майна, коли покупцем стає той, хто запропонує найбільшу ціну». На бібліотечному аукціоні пропонується не майно, а книжки. Щоб «купити» книгу, треба розплатитися знаннями. Перемагає той, чия правильна відповідь на запропоноване питання буде останньою. Це ігрове змагання проходить з атрибутами звичайного аукціону. Головний аукціоніст має молоток і дзвінок. Перед оголошенням кожного запитання звучить дзвінок. Наприклад, пропонується назвати всі твори певного письменника. Гравці по черзі називають його твори. Після правильної відповіді аукціоніст рахує до трьох. Після рахунку 1, 2, 3 аукціоніст стукає молотком по столу, «закриваючи» ним відповідь. Той з гравців, хто останнім дасть відповідь, вважається переможцем і отримує право «купити», тобто право взяти в першу чергу книгу, яка користується особливим попитом серед читачів.

В канікулярний період дітям подобається грати в літературне лото. Для гри потрібно гральне поле, розділене на пронумеровані клітинки та стільки ж карток із запитаннями. У грі беруть участь 6-8 читачів. Гравці беруть по черзі по одній картці із запитанням і, якщо відповідь правильна, кладуть картку на гральне поле. Виграє той, хто першим заповнить гральне поле.

Кросворд – Кросворд «Тайни книгозбірні» можна запропонувати читачам середнього шкільного віку на підсумкових бібліотечних заняттях. Правила цього бібліокросворду передбачають: той, хто відгадав хоча б одне слово з кросворду, стає володарем міні-приза – олівця, закладки тощо. А той, хто розгадає весь кросворд і першим дізнається про зашифровану в ньому фразу, стане власником хорошої книги. В школі вивчають байки Л.Глібова, І.Крилова, С.Руданського, Г.Сковороди. за їх творчістю бібліотекарі Вилківської дитячої бібліотеки можуть запропонувати читачам літературний кроссворд. Калейдоскоп літературних казок – зацікавить читачів молодшого шкільного віку. Під час підготовки заходу діти читають літературні казки, а на заході дивляться театралізовані уривки, відгадують автора, назву казки.. Поширеним методом масової роботи є літературні подорожі по книгах. Учасники подорожі обирають маршрути, заповнюють щоденники подорожі, складають карти, малюють малюнки. Гра завершується зльотом мандрівників, на якому підводяться підсумки. Алгоритм проведення літературної гри – подорожі включає етапи:

- вибір теми, розробка маршруту «подорожі» по сторінках книг, підбір літератури;
- робота з аудиторією, визначення команд, робота з командами, допомога у веденні щоденників і т.ін.;
- організація книжкової виставки, створення рекомендаційних списків літератури, проведення бібліографічних оглядів літератури;

на зустрічі учасники гри розповідають, про що вони дізналися під час подорожі. Конкурси читачів – змагання, під час якого виявляють найбільш ерудованих учасників. Розповсюдженим видом конкурсів є турніри. Читачі діляться на 2 команди, турнір відбувається за принципом «питання – відповідь». Турнір захопить читачів – дітей, якщо питання для конкурентів діти будуть самостійно шукати в енциклопедичних виданнях. Команди по черзі «атакують» і «обороняються», ставлячи запитання супротивнику і колективно готуючи відповідь. Ерудит-конкурс «Чарівний світ казок». Бібліотекар пропонує дітям казкову квітку, на кожній пелюстці якої загадки з українських народних казок. Діти відривають пелюстку, і мають відгадати загадку, назвати казку. Велику кількість літературних ігор бібліотекарі проводять, взявши за основу телевізійні конкурси: «Розумники, розумниці», «Найрозумніший», «Зоряний час», «Брейн-ринг», «Що? Де? Коли?» та ін.

Театр в бібліотеці

Останнім часом активно поширюється така форма масової роботи як ляльковий театр. Вона допомагає привернути увагу читачів до книги, емоційно розповісти про її зміст. А «театральне» прочитання літературного твору робить захід яскравим, видовищним. Книгу слід «оживити», не просто прочитати, а зіграти її.

Ляльковий театр, театралізоване дійство за сторінками книги – не тільки дозвіллєва, розважальна форма роботи з книгою. Вона спонукає дітей після захоплюючого заходу звернутися до книги, зануритися в її зміст. Бібліотечний театр «Буратино» Вилківської дитячої бібліотеки неминуче розширює читацьку аудиторію бібліотеки, допомагає створити атмосферу свята.

Театралізована форма подання літературного матеріалу цікава дітям, бо в її основі також є гра. Для театру книги бібліотекар обирає літературний твір, пише театральний сценарій.

Культ читача – наше кредо

Деякі із названих видів роботи з книгою не мають сталої методики, народжені фантазією, бажанням наших бібліотекарів стимулювати самостійний вибір книги читачем, викликати у дитини бажання читати, здобувати знання за допомогою використання новітніх технологій. Бажаємо всім бібліотекарям не зупинятися на досягнутому, поповнювати скарбничку форм і методів роботи з книгою, поєднуючи традиційні та інноваційні методи.

